

ПРИЛОГ НАСТАВИ

5. РАЗРЕД

КОТИРАЊЕ

На приказаном изгледу предмета ради његове израде, морају се дати и неопходне димензије (мере). Димензије које се уносе говоре о величини израђеног предмета, без обзира на размеру у којој је приказан. Углавном се уносе у милиметрима без ознаке mm. Котирање се изводи уз помоћ елемената котирања (помоћна котна линија, котна линија, котна стрелица и котни број).

Помоћна котна и котна линија извлаче се пуном уском (таком) линијом.

Помоћна котна линија повлачи се под правим углом у односу на основну ивицу предмета и прелази котну линију за 1 до 2 mm.

Котна линија паралелна је са основном ивицом предмета и удаљена је је од ње (за мање цртеже) 5 до 7 mm.

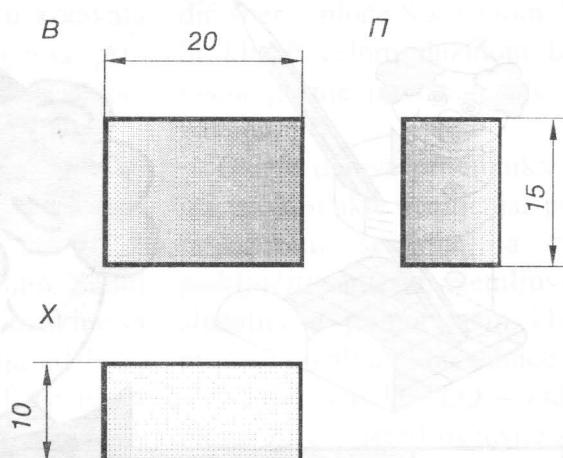
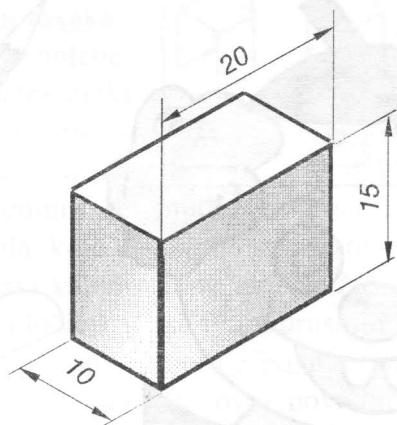
Котна стрелица и котни број су приближно исте величине.

Број се уписује изнад котне линије одмакнут од ње до 1 mm.

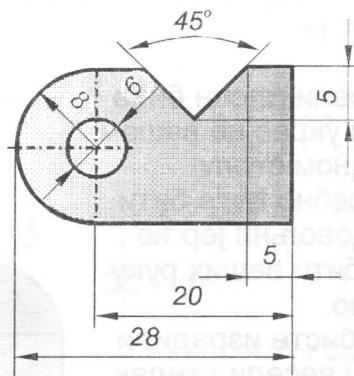
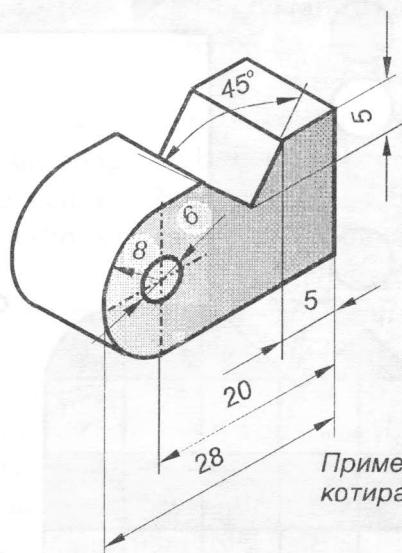
Код исписивања броја са стране свеска се окреће за угао од 90° у смеру сказалке на сату.

Код малих растојања стрелица се извлачи са спољне стране, а код узастопно малих растојања замењује тачком.

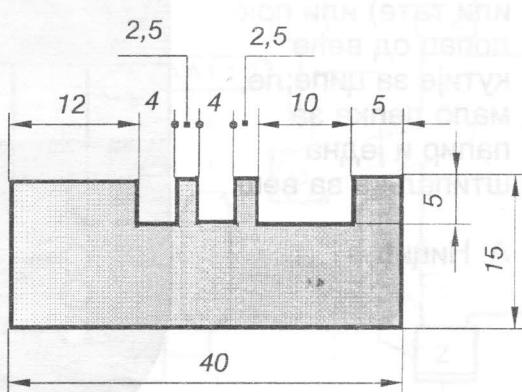
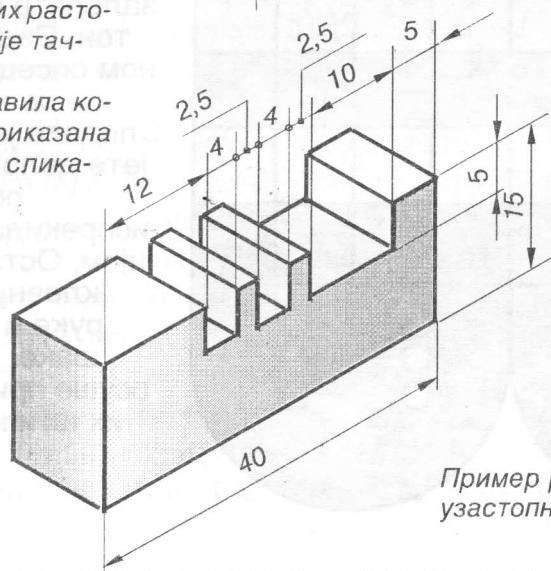
Нека правила котирања приказана су на датим сликама.

Правилно уношење неопходног броја димензија

Пример паралелног котирања, котирања круга, полуокруга и угла

Пример редног котирања узастопно малих растојања

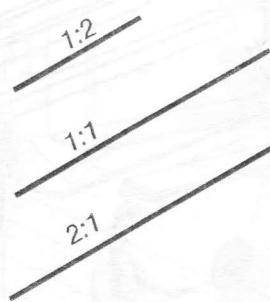
РАЗМЕРА

Приказивање великих предмета је неизводљиво у природној величини, а веома малих неподесно због тешкоћа при наношењу мера и читању цртежа.

Размера је однос истих величина на цртежу и предмету. Уколико се предмет може приказати у природној величини црта се у размери 1:1. Код приказивања великих предмета користи се размера 1:2; 1:5; 1:10....., а код мањих 2:1; 5:1; 10:1

Први број на размери означава величину на цртежу, а други на предмету.

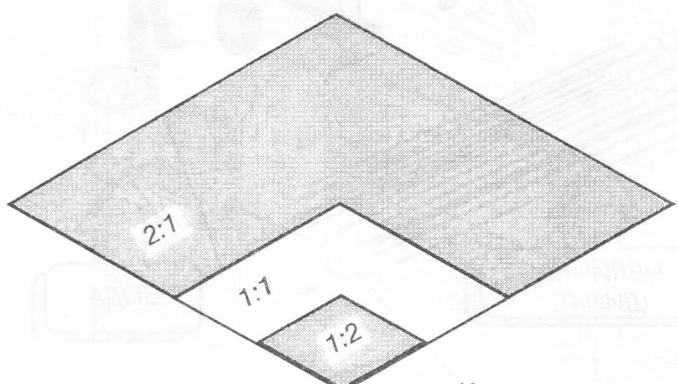
Пажљиво погледај дате слике и упореди односе код дужина, површина и запремина.

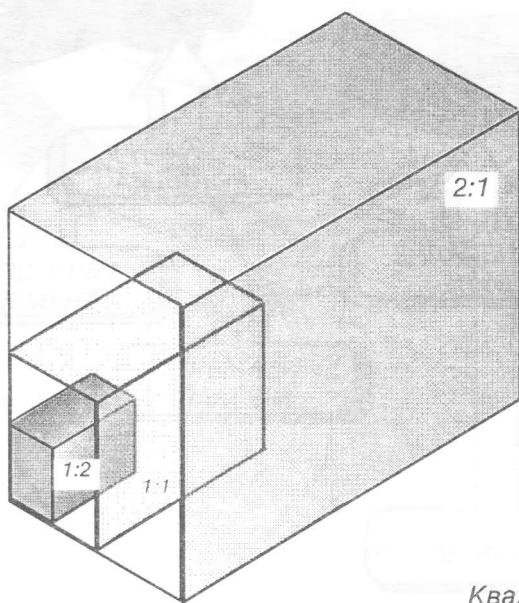
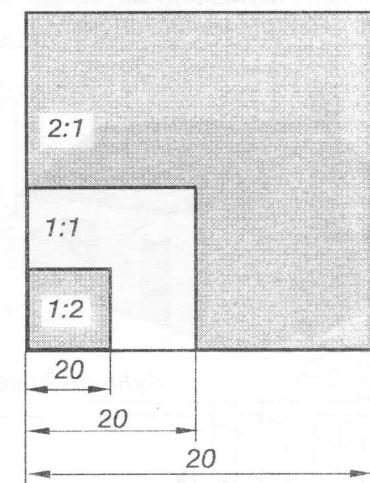
Дуж у размери

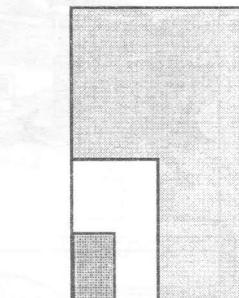
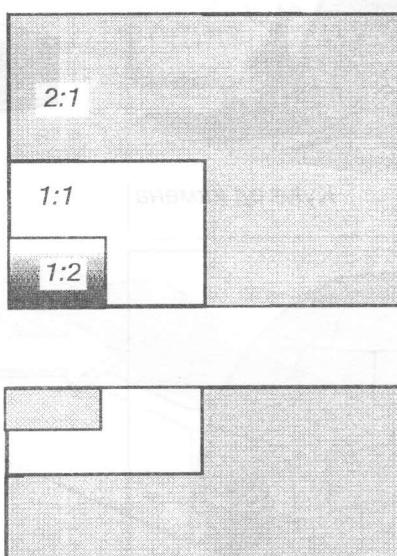
Правилно унете
димензије (мере)

Квадрат у размери

Квадар у размери

Милан Санадер